

RENASTEREA

Biblioteca Universității

Cluj

25 bani Posta

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTAMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

REDOBÂNDIM CTITORIILE VOEVODALE

— Tulburare zadarnică. —

Onorabilii noștri catolici de rit grec, au ieșit din nou la rampa revoltelor publice. Nu ne-am ocupa de ele tocmai la acest loc al revistei noastre, dacă nu ni s'ar îmbia prilejul unor constatări de ordin principiar, în ordinea problemelor noastre religioase-naționale.

„Unirea” din Blaj, tipărește în numărul ei dela 30 Mai a. c. un articol năstrușnic, botezat pe limbă de periferie suburbană, în felul următor: „Anarhia de sus”, cu subtitlurile: „filmul senzational dela Suceava; o lovitură de gangsteri în plină zi; autoritățile în rolurile principale.” Urmează apoi o proză, să-i zicem cu indulgență deplorabilă, așa cum se confecționează într'o redacție papistașă, când e vorba de atacarea ortodoxiei.

Din ce pricină? Pentru că la Suceava Bucovinei o veche biserică domnească, deținută ilegal de niște *ruteni* uniți, a revenit în patrimoniul credinței strămoșești.

Ministerul Cultelor, sesizat de adresele I. P. S. Mitropolit Visarion dela Cernăuți și a Prefecturii de Suceava a examinat situația bisericii „Învierea Domnului” și a constatat — cum spune în ordinul său, „că este biserică creștină ortodoxă, zidită la 1550 de Elena, Doamna lui Petru Rareș Vodă, biserică răpită de Guvernul austriac din 1781 și cedată romano-catolicilor imigrați în Bucovina și apoi la 1836 cedată rutenilor uniți.”

Potrivit acestei constatări Ministerul hotărăște, ca biserica să fie redată în stăpânirea și jurisdicția sfintei mitropolii a Bucovinei, ca s'o folosească pentru trebuințele duhovnicești ale tineretului școlar ortodox.

Îndeplinindu-se formalitățile de preluare, biserica a fost sfințită în ziua de 24 Mai a. c., și pusă la îndemâna credincioșilor noștri.

Iată, motivul tulburării gro-

zave din coloanele monitorului blăjan. Ei i s'a alăturat firește și Msg. Dr. Alexandru Russu, ordinar de Baia-Mare, care vrând să-și ocrotească pe cei câțiva ruteni din Suceava, a trimis ziarelor — pe lângă numeroase proteste la București — și o scrisoare injurioasă, așa cum a învățat în tinerețe.

Cetind aceste jălani indiginate și punându-le în perspectiva trecutului, ne-am zis: ele sunt zadarnice, căci aici s'a făcut un act de reparație istorică.

De îndată ce s'a constatat — și uniții însuși au recunoscut că e vorba de o biserică vevodală furată dela ortodocși de dușmanii neamului — nu mai puteau avea loc nici ezitări și nici împotriviri. Ea se cuvenea să revie în patrimoniul stăpânitorilor originari și legitimi. Prescripția pe care o invocă acum redactorii „Unirii” este inoperantă, din simplul motiv, că nu ne găsim în fața unui litigiu de drept comun dela judecătoria de ocol din Blaj, ci înaintea unei grave probleme naționale. *Un neam a fost despoiat, prin teroare și crimă, de sfintele lui lăcașuri, înălțate pe vremuri din dărnicia Domnilor noștri evlavioși.*

Oricâte veacuri ar fi trecut dela săvârșirea acestor tâlhării catolice, ele nu s'au putut transforma în acte onorabile, fiindcă le lipsea cu totul orice *temei moral*, singurul valabil în ordine bisericască. De altfel jăfuiții n'au încetat o clipă a-și striga protestul lor solemn, înaintând plângeri la toate instanțele și solicitând protecțiunea Împăratului habsburgic.

Dacă n'au fost ascultați, nu înseamnă de loc că procesul lor s'a terminat pe veci. *Lupta pentru dreptatea unei nații n'are termen, și biruința ei este valabilă oricând.*

Și aici, *aceasta* e problema.

Să ne reamintim puțin calvarul zguduitor din veacul XVIII și XIX împus Bisericii ortodoxe

de hainii vrăjmași dela Viena și Budapesta, cu prigoana sălbatecă a poporului, cu aruncarea luptătorilor în besna temnițelor ucigătoare, cu deposedarea brutală de vechile altare și dărâmarea vandalică a tuturor mănăstirilor din cuprinsul Ardealului.

Nu cumva au îndrăzneala redactorii „Unirii” să califice aceste isprăvi asiatiche drept acte de impecabilă legalitate?

Citiți statistica lui Buccov din 1762, în care veți vedea mii de răpiri de biserici dela majoritatea ortodoxă covârșitoare, spre a fi trecute în mâinile unei minorități uniute. Generalul de tristă amintire le lăsa și deposedaților oarecari mângăieri, însemnând „generos” la rubrica observărilor: „*non unitis licet Templum aliud erigere*”, ca alteori, furios, să oblige de pildă cele 131 familii ortodoxe din Bucerdea grănoasă să zidească o biserică nouă pe seama celor 7 familii uniute.

Conceptia „de drept” a rămas aceeași, codificându-se cu mici retușări chiar în legiurile și procedeele austro-ungare din veacul următor. Episcopului Vasile Moga i se poruncia prin instrucția împărătească de înscăunare, să dea curs liber uniției, călugării din Principate să fie goniți peste granită, să nu uite că religia ortodoxă este numai tolerată; porția canonică dată de comunele politice să nu ajungă niciodată în mâinile preotului ortodox, ci exclusiv a celui unițat, chiar dacă *tot satul* ar fi revenit la legea veche, iar în satele mixte, unde este numai o biserică și ea se află în mâinile uniților să rămână tot lor *chiar dacă ar fi mai puțin* decât ortodocșii. Aceștia — zice înălțatul Împărat — „vor putea să-și zidească altă biserică fără a face greutate locuitorilor.”

Însuș nemuritorul Șaguna a trebuit să ducă un adevărat răz-

„Vă rugăm însă fraților să cinstiți pe cei ce se ostenesc între voi, pe mai marii voștri în Domnul și pe cei ce vă învață, și să-i aveți mai cu samă în dragoste, pentru munca lor.”

1 Tesaloviceni, 5, 12.

boiu cu cârmuirea vieneză pe chestiunea persecuțiilor, la cari erau expuși zi de zi preoții și parohiile lui. Este în adevăr semnificativ recursul ce l-a făcut împotriva abuzului guvernamental, de a fi silit autoritățile ortodoxe să pună bisericile noastre din Vințul-de-jos, Porumbac și Săschiș și la dispoziția uniților, spre a se folosi de ele alternativ.

Toate acestea au fost cu puțință, fiindcă ortodoxia eră în afară de lege. Astăzi, când se găsește în țara ei, poate îndrăzni și ea să solicite protecția dreptului. Normal este să ceară, înainte de toate *lichidarea fără-delegilor din trecut, deci să i se restituie altarele furate.*

Așa dară înc'ată: aici n'are loc *prescripția*, oricât de habsburgică și catolică ar fi perfidia ei. Ceea ce s'a făcut la Suceava, bine s'a făcut!

Să vie la rând și celelalte ctitorii domnești în frunte cu a Brâncoveanului dela Făgăraș, a lui Mihai Viteazul dela Ocna-Sibiului, ale lui Ștefan cel Mare dela Vad și Feleac etc., ca astfel Biserica neamului să reintre în vechile ei drepturi, uzurpate de „o meteahnă străină” — cum i-a zis uniției strălucitul Petru Maior.

Ziua Restaurației la Cluj. Și în anul acesta ziua de 8 Iunie eră proiectată să se sărbătorească cu același fast din anii trecuți. Vremea nefavorabilă a obligat pe conducători să renunțe la programul bogat dela Arena sportivă, elevii școlilor fiind aduși la Catedrală unde la ora 11½ dim. s'a oficiat o doxologie de către un sobor de preoți în frunte cu pâr. Dr. Seb. Stanca, președintele Consiliului eparhial. Răspunsurile le-a dat corul Academiei teologice care a intonat și *Imnul regal*, sub conducerea dlui prof. Dr. V. Petrașcu. Pâr. consilier Seb. Stanca a rostit o înălțătoare predică, vorbind despre însemnătatea zilei și tâlmăcind dragostea nemărginită ce țara i-o arată Suveranului.

La slujbă au fost de față toate autoritățile civile și militare. După serviciul divin elevii și elevetele școlilor s'au postat în fața Catedralei, unde dl Gh. Popa, inspectorul-șef le-a vorbit cu elan despre Rege și tineret. Muzica militară a executat *Imnul regal*.

Poate exista statul fără religie?

Istoria popoarelor ne dovedește, că decăderea religiunii dominante a unui stat a avut ca urmare, căderea statului însuși, fapt recunoscut și de cei cari au avut în viață atitudine sceptică față de religie. Căci biserica este un așezământ indispensabil pentru viața unui stat. Se poate afirma, că de mai mare lipsă este oastea păcii împotriva relelor din firea omenească, decât poate armata propriu zisă a unei țări. Exemplu viu și nu prea departe de timpurile noastre este, serviciul păgubitor adus aliaților de armata decăzută a Rușilor în războiul mondial. Armele zângănitore, fără armele spirituale, au o rezistență spăimântătoare, dar derizorie. Dovezi poate afla oricine destule și numai în istoria poporului românesc. Pomenim din istoria bisericii române ardeleni cea rezistență de granit, opusă de vrednicii fii ai bisericii și neamului, în frunte cu conducătorii lor spirituali, ca pustnicul Visarion, sau preoții de sat Șofronie din Cioara și Ioan din Aciliu, împotriva tendințelor de catolicizare cu forța. Nici banii serviți în acest interes dar nici armele ascuțite pe seama lor, împotriva învățării Mântuitorului de-a nu se răspândi credința cu arma, n'au reușit a-i risipi, spre a fi înghițiți de biserica papistașă.

Marele cotidian românesc „Universul” din 1 Aprilie a. c., în articolul „Acum douăzeci de ani și astăzi”, prin condeiul prea luminatului său director dl Stelian Popescu, arată împrejurările grele în cari era țara noastră la data venirii dsale la conducerea acestui ziar, și că în aceeași situație se găsește și astăzi România în raport cu situația tulbură internațională; lipsa de armament față de oștile dușmane, cari sunt așa de încredute în armamentul lor. Exemplu Germania ofensivă. Acest mare ostaș al neamului dl Stelian Popescu își mărturisește însă și consolarea care constituie pentru mine în cazul

de față un argument, că să nu uite cei cari sunt de credință, că forța învinge dreptatea, că istoria dovedește contrarul, că coroana biruinții este pe partea dreptății, aceasta fiind și voința Ocârmuitorului popoarelor. Exemplu recent: războiul mondial.

N'a existat stat fără religie și neam pe pământ fără conducători spirituali. Unde ar duce sălbătăcia firii omenestii fără propovăduitorii păcii și-ai dreptății, fără biserică cu slujitorii ei?

Statul neputând exista fără religie e dator să fortifice această bază a sa, să îngrijească biserica și slujitorii ei, căci îngrijește de pacea sa.

Cu deosebire statul nostru român care s'a format sub ocrotirea Cerescului Printe este dator, ca măcar în mod egal cu ceilalți supuși ai săi, să sprijinească pe conducătorii bisericii naționale, Mama neamului românesc. Căci precum nimeni nu e în stare a contesta rolul ei mare în viața neamului nostru în trecut, așa nici astăzi când dușmanii dându-și seama de adevărul, că unirea face puterea, caută desbinarea noastră pe diferite căi. Astăzi când slugile satanei (sectarii) tot mai mult caută să răpească suflete din sânul bisericii naționale, oameni pierduți și pentru neam și țară, statul nostru e așa de puțin înțelegător la nevoile ei și ale slujitorilor. Nu vreau să cunoască nici după starea aproape de compătimit a preoțimii bisericii naționale, că de starea multumitoare materială a preoțimii e în așa mare dependență succesul pastorației sale, în interesul apărării oilor credincioase spre a nu fi răpite din partea dușmanilor, cari le îmbie ușurințe și gratuitate.

Preotul trebuie să fie model în mijlocul enoriașilor, din toate punctele de vedere, și cu deosebire acel al cuvântului. Cel care propovăduiește adevărul, nu poate practica minciuna. Ori starea de astăzi a preotului nu-i permite să întrunească această condiție, căci statul îl lipsește de remu-

nerațiunea cuvenită conform pregătirii și situației lui sociale, iar dela popor dacă-și pretinde drepturile cuvenite, se îndreaptă spre cei cari li îmbie gratuitatea. Oare cine sunt profitorii acestei situații, decât dușmanii noștri, iar păgubașul este statul național român, alături de biserica sa.

Pr. V. LOGA

„Stăpâni, dați slugilor voștri ceea ce li se cuvine, și e drept după învoială, știind că și voi aveți un stăpân în cer.” Coloreni, 3, 25.

„Siliți-vă să aveți pace cu toții și sfințenie, fără de care nimenea nu poate să placă Domnului.”

Evrei, 12, 14.

Un act de reparație istorică.

— Ordinul Ministerului de Culte. —

Nr. 74181 din 19 Mai 1936.

D. Prefect al jud. Suceava.

Ca urmare adresei Dv. cu Nr. 699/1936 și adresei Sfintei Mitropolii a Bucovinei Nr. prez. 37/1936, avem onoare a vă face cunoscut, că examinând situațiunea bisericii „Învierea Domnului” din Suceava, am constatat că este biserică creștină ortodoxă, zidită la 1550 de Elena, Doamna lui Petru Rareș Vodă, biserică răpită de Guvernul austriac din 1781 și cedată Romano-Catolicilor imigrați în Bucovina și apoi la 1836 cedată Rutenilor uniți.

Deoarece populația ortodoxă din Bucovina și mai ales tineretul școlar ortodox, au absolută nevoie de această biserică pentru îngrijirea duhovnicească a lor, am hotărât să se restabilească dreptul de proprietate, istoric și juridic, al acestui sfânt locaș ortodox moldovenesc, redându-l în stăpânirea și jurisdicția canonică a Sfintei Mitropolii a Bucovinei, conform legii și Statutului pentru organizarea bisericii ortodoxe române din 6 Mai 1935.

În consecință, Vă rugăm să luați măsuri urgente, de comun acord cu dl Primar al orașului Suceava, căruia i-am scris tot azi în acest senz, pentru a pre-

da în primirea Sfintei Mitropolii a Bucovinei, prin delegatul ce va desemna, biserica ortodoxă mai sus menționată, împreună cu toate construcțiunile și îmbunătățirile aflate pe terenul său, pentru a servi Serviciului divin creștin ortodox, conform destinațiunii date de Sfânta Mitropolie.

În ce privește numărul redus al „uniților” ce eventual ar mai exista actualmente în orașul Suceava, aceștia își vor procura pe spesele proprii o casă de rugăciuni într'un alt imobil, în conformitate cu normele prevăzute în legea regimului general al Cultelor.

Despre executarea acestei Decizii, Vă rugăm să ne raportați de urgență, înaintându-ne și actele dresate cu ocaziunea predării bisericii.

Ministru,
ss. Dr. Angelescu.

Director General,
ss. St. Brădișteanu.

„Căci de va fi voia lui Dumnezeu să pătimim, e mai bine să pătimim pentru fapte bune decât pentru fapte rele. Pentru că și Iristos, ca să ne aducă la Dumnezeu, odată a pățimit pentru păcatele noastre.”

1. Petru, 3, 18—19.

TESTAMENTUL Episcopului Nicolae Ivan.

In numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh.

Eu mai jos semnatul Nicolae Ivan, dreptcredinciosul Episcop al Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului mulțumesc Tatălui ceresc, că m'a învrednicit a prăznui, în deplină putere sufletească, încunjurat de mulțimea preoților și a mirenilor dreptcredincioși de toate vârstele și de toate stările, a 80-a aniversare a nașterii mele, aducându-mi cu evlavie și cu recunoștință aminte de toate binefacerile primite dela Părintele luminii și al milostivirii fără de sfârșit, dela neiuțații mei părinți după trup Ioan și Maria Ivan din Aciliu, dela foștii mei dascăli și povățuitori pe cărările vieții, dela numeroșii prieteni și colaboratori cari n'au pregetat a-mi da tot sprijinul de trebuință pentru îndeplinirea chemării mele duhovnicești și între cari am putut vedea cu deosebită mângâiere, alături de mine, în toate momentele hotărâtoare pe doi dintre foștii mei elevi din timpul când eram profesor de religie la liceul de stat din Sibiu: pe Octavian Goga și Ioan Lupuș.

După-ce m'am învrednicit a-mi sluji biserica și neamul, potrivit cu voința lui Dumnezeu până la vârsta de 80 de ani și mai bine în diferite slujbe, începând cu cea de învățător la școala ortodoxă română din Săliște și încheind cu cea de Episcop la reînviata ctitorie a lui Ștefan cel Mare și Sfânt, simțind că puterile trupesti mi se împuținează din zi în zi și sfârșitul vieții pământești mi se apropie, țin să-mi îndeplinesc în cea mai limpede conștiință datoria de arhieru, arătând în cuprinsul acestui testament, care este voința mea cea din urmă, cari sunt dispozițiunile de trebuință a se lua din partea conducerii eparhiale pentru cazul morții mele și cum aș dori ca și după ce îmi vor fi așezate rămășițele trupesti la locul odihnei de veci, să pot rămânea sufletește împreună cu turma, ce mi-a fost încredințată spre păstorie și pentru a cărei propășire am luptat fără încetare, în fiecare clipă a strădaniilor mele duhovnicești, din straja dimineții până în noapte.

Dispozițiunile mele testamentare sunt:

1. Intregă averea mea constatătoare din o casă în Cluj, Str. Grigorescu 96, grădina din A. Murășanu și averea mea mobilă, ca depuneri în bănci și acții — va forma o fundațiune, care va purta numele „Fundațiunea Episcopul Nicolae Ivan”.

2. Din venitul averii fundațiunii — pe care o va administra Consiliul Eparhial al Clujului — sub controlul adunării eparhiale — se vor capitaliza în fiecare an 20% — iar restul de 80% se va distribui:

1/3 parte pentru întreținerea Catedralei,

1/3 parte pentru trebuințele Internatului teologic, ca burse și ajutoare pentru studenții săraci din eparhie. De aceste burse și ajutoare, fiind studenți buni, pot beneficia și strănepoții mei la orice școală din țară ar fi.

1/3 parte se vor da unul, două ori mai multe ajutoare preoților cari au copii buni și eminenți la școale, licee ori Universitate, fii ori fiice tot din Eparhia Clujului.

3. Fundațiunea „Episcopul Nicolae Ivan” este și rămâne indivizibilă și din ea nu se poate da nimic unei alte eparhii, ce s'ar mai înființa.

4. Nepoatele mele Mioara măritată Dr. Vilt Flaviu și Viorica măritată Dr. Manta Cornel au primit, fiind eu în viață, partea lor legală și nu pot beneficia din averea rămasă, decât cel mult ca suvenir, de unele obiecte, pe cari li le vor designa executorii testamentului Dr. Ioan Stroia și Dr. Laurian Gherman.

Exegeza contemporană și problema formei.

O carte care dela apariția ei și până la sfârșitul lumii, a preocupat și va preocupa omenirea, asupra căreia zilnic tiparele scot mii și mii de comentarii pozitive și negative, de polemici și apologetici, e Biblia, și numai Biblia. Cum în ea, se găsesc multe lucruri expuse în forme simbolice, precum și multe adevăruri cari foarte anevoe pot fi trecute prin filiera rațiunii umane, sau poate chiar de loc, problema felului cum trebuie interpretată această carte, a preocupat, preocupă și va preocupa.

În căutarea unei metode, e însă numai exegetul care are anumite motive interne, care nu se mulțumește cu — sic dixit ecclesia. Din punct de vedere, al interpretării de dragul interpretării, această metodă poate fi privită ca superioară. Cum însă interpretarea textului biblic, poate avea repercursiuni adânci și cum nu orice om poate să stabilească adevărurile de credință, acest fel de exegeză, periclitează biserica. Interpretarea nefiind numai retorică, ci mult mai mult, atât biserica ortodoxă cât și cea catolică, au interzis interpretarea individuală, după normele motivelor personale.

La protestanți, lipsa acestei măsurii a produs diversele interpretări precum și formarea diverselor nuanțe de protestanți.

În căutarea de metode de interpretare, se înregistrează o nouă metodă, pe care Nemții o numesc: „*Formgeschichtliche Methode*.” Cum putem exprima în românește această expresie? Cum metoda nu e utilizată, nu s'a tradus nici termenul. L'am putea traduce: Metoda formei istorice. În ce constă noua metodă exegetică? În a descoperi în epocile biblice, că întreaga problemă exegetică e a reconstitui stilul, a-l înțelege și a-l explica. Vorbind despre stil, în „*Formgeschichtliche*” să uităm și senzul spenglerian și cel comun și cel dat de Blaga și să înțelegem două lucruri,

unul istoric și unul sociologic. Istoric, ceea ce o anume școală numește *atmosfera epocii*, și sociologic o mișcare care merge dela un tip de viață colectivă, foarte intensă, la o serie de fenomene sociale, cognoscibile prin tradiția epocii. În Germania, primul care întrebuițează termenul de „*formgeschichte*” e Wilhelm Bousset, (Kyrios Christos, 1913, pag. 41, nota 5) și o consideră drept o metodă care ține seamă de tradiția orală. În acelaș senz o amintește și Hermann Gunkel. Eduard Norden, tot în 1913, într'o carte „Cercetări asupra istoriei formei discursului religios” critică termenul „*Formgeschichte*”, propunând în locul lui, termenul „*Formengeschichte*.” De ce? Fiindcă o situație e un complex de situații, e „*formen*” nu „*form*.” Gunkel încearcă să găsească origini mai vechi acestei metode, în cercetările lui Jülicher și în special în scrierea despre „*Parabolele lui Iisus*” apărută la 1888. Indiferent dacă ideea există sau nu la Jülicher, e mult mai bine să considerăm începutul metodei despre care vorbim la 1913, știind că găsirea surselor vechi, pentru orice idee, e mai mult operă de erudiție. Metoda propriu zisă, ajunge să fie aplicată, abia după război, în 1918, într'o lucrare alui Martin Dibelius, despre „*Istoria formei evangheliilor*”, precum și la Bultmann Istoria sinopticilor și tradiția, apărută în 1921. Propriu zis, Bultmann, încearcă o reformă a metodei, voind să elimine din tradiția, cu ajutorul căreia reconstituie stilul, descrierile pe cari le crede inutile.

În termeni generali, noua metodă „*Formgeschichte*” e născută printre exegeții protestanți, și are drept scop, aprecierea tradiției, la care au recurs în urma faptului că fără ea, nu pot înțelege anume epoci și anume evenimente.

Cel care a studiat mai amănunțit această metodă e Culmann, el însuși

exeget protestant. Iată câteva din părerile lui, (le citez după Baruzzi):

„După reformă, concepția noastră, despre originea Evangheliilor a fost greșită. Reforma a tras ultimele concluzii din canonicitatea Noului Testament, făcând din inspirația verbală, dogma esențială. Pe când catolicismul, nici odată n'a uitat complet că tradiția, precede Scriptura, teologii după reformă, n'au ținut seamă de faptul că între epoca în care a trăit Iisus și aceea a scrierii Evangheliilor, se scurge un period de cel puțin 30

de ani, în care nu există scrisă „*Vieța lui Iisus*.” Din cauza acestui „hiatus” admit ca logic — necesară, tradiția. Ce înțeleg însă ei prin tradiție?

Comunitatea ucenicilor lui Iisus, de sigur au cunoscut cel mai bine pe Iisus. Dar ce-au gândit ei? Căror lucruri le-au dat mai multă importanță. Aceste lucruri nu se pot cunoaște decât prin tradiție.

E desigur îmbucurător faptul, că unii teologi protestanți observă influența tradiției.

IOSIF E. NAGHIU,
stud. teolog.

O înălțătoare sărbătoare religioasă în Maramurăș.

În ziua Eroilor a avut loc în Vișeu-de-sus sfințirea unui monument înălțat în memoria vitejilor desrobitori de neam.

Este prima troiță — nu numai din Vișeu ci din tot Maramurășul — cu caracter ortodox, artistic executată, din lemn de stejar, care s'a ridicat în piața comunei, în locul unei cruci catolice maghiare.

Pentru înfăptuirea aceasta, merită toate elogiile dl Ștefan Tătaru, învățător și directorul gazetei: „*Slova*”, dl Ioan Chirvăsuță, ing.-șef al Ocolului silvic, dl Gheorghe Marcu, învățător, dar mai ales dl Virgil Ițoiaie, ing.-șef al C. A. P. S.-ului, care întotdeauna a știut să sprijinească orice acțiune cu caracter național.

Ortodoxismul din orașelul nostru se impune și prinde teren din zi în zi. Dela anul 1929, când nu numără decât vre-o două-trei suflete ortodoxe, azi, mulțumită Ceriului, numărul lor s'a ridicat peste opt sute. Atunci neavând decât o sărăcăcioasă cameră țărănească, nici aceea proprie, care-i servea drept local de închinare, azi se poate mândri cu o capelă încăpătoare și bine înzestrată, iar mâine-poimâine cu o biserică, care nu va găsi asemănare în tot Maramurășul voevodal.

Cuvântările ocazionale dela sfin-

țirea acestei troițe au fost rostite de către: dl *Gheorghe Marcu* învățător, care în termeni plini de duh patriotic, evocă memoria marilor înaintași ai noștri, cari s'au jertfit pe altarul național; dl *Alex. Vasilescu*, funcționar la C. A. P. S., a mișcat inimile enarând câteva scene tragice din războiul pentru înfăptuirea României de azi; dl *Faust Sălăgean*, primpreztor, a evidențiat rolul familiei și în special al mamei în formarea sentimentului național, al iubirii de tron și de țară, încheind cu îndemnul de a păzi acest monument, ca să nu fie pângărit de dușmanii bisericii noastre.

După aceasta toată asistența, în frunte cu copiii școalelor primare, s'a încolonat și s'a îndreptat spre cimitirul Eroilor.

Slujba a fost făcută aici de p. ieromonah *Sebastian Sărcu*. Cuvântul ocazional l-a rostit abs. în teol. Radu Sașalovici, care definind eroismul și evidențind câteva figuri străbune de eroi și eroine, afirmă că, totuși nu numai lor li-e închinată această zi, ci în deosebi Eroilor căzuți în războiul pentru întregirea neamului.

Din partea armatei a vorbit dl locot. *Andrei Puha*, comandantul circumscripției de jandarmi, care printr'o alocuție aleasă arată virtuțile eroice moștenite dela străbunii noștri.

Dl *Simion Iuga* a executat cu copiii școalei primare din localitate câteva cântece naționale și serbarea a luat sfârșit. Corespondent.

5. Biblioteca mea rămâne eparhiei, iar alt mobilier, cum vor afla executorii testamentului de bine, îl pot valoriza în favorul fundațiunii sau îl pot dăru.

6. Engolpionul și crucea dăruită de femeile ortodoxe, rămân la eparhie și se predau următorului meu în scaun, pe lângă dreptul de a le folosi, iar decorația dela Săliște în o piesă de aur de 5 napoleoni, rămâne muzeului eparhial.

7. Executorii testamentari în înțelegere cu Consiliul Eparhial vor mai da, dacă fratele meu Iacob va fi în viață, o vacă ori prețul ei.

8. Din numerarul și disponibilul dela Banca Națională se vor acoperi spesele de înmormântare și se vor acoperi cheltuelile delegaților din Aciliu și Alba-Iulia oraș, cari vor participa la înmormântare, din fiecare localitate 6-8 persoane, spese de drum. Restul să adauge la fundațiune.

9. Însăși înmormântarea mea să se facă fără multe cheltueli și să fiu așezat în o criptă sub altarul Catedralei, pentru care am sacrificat cele mai multe zile din viața mea de episcop.

10. Tot la cinci ani se va face câte un parastas în cele trei biserici din Cluj: Catedrală, biserica Sft. Nicolae și biserica cea veche, și se vor da săracilor anumite ajutoare modeste, iar

preoților slujitori și diaconilor și cântăreților — sumele ce se pot da din venitul fundațiunii, fără să se altereze scopul principal pentru care s'a înființat.

11. Doresc ca scrisorile mele particulare, aflate în masa de scris și în alte părți ale dulapurilor de cărți să se deie exclusiv Dlui Dr. Ioan Mateiu, care va binevoi a le sorta, aranja și eventual a face o biografie a mea, pe care o va da la tipar în tipografia eparhială înființată de mine și în condiții mai avantajoase, care se va da preoțimei din eparhie, pe lângă prețul de cost, iar autorului ei îi va da Consiliul Eparhial o remunerație potrivită din venitul anului prim al fundațiunii, așa că fundațiunea se va inactiva numai în anul al doilea după moartea mea.

12. Indată după trecea mea la cele vecinice se vor sigila toate camerele și pivnița, și senatul episcopesc va purcede conform prescrierilor legale, mai întâiu prin desfacerea testamentului care se va da publicității numai după ce voi fi înmormântat, iar nici decum înainte.

13. Vestmintele mele, cele câteva piese de aur și puținele bijuterii ce am, le las nepoatelor mele Mioara și Viorica.

Cu acestea mulțumind lui Dumnezeu, pentru toate bunătățile de care m'a făcut părtaș în viață

— iertând pe cei ce mi-au greșit — încheiu aceste dispozițiuni testamentare, și rog pe bunul Dumnezeu să așeze și sufletul meu în locașurile celor ce și-au pus toată viața în slujba bisericii noastre dreptmăritoare.

Cluj, la 17 Ianuarie 1936.

Aceasta este voința mea din urmă pe care citind-o o aprob și o semnez.

Cluj, la 17 Ianuarie 1936 ora 19.25.

NICOLAE IVAN ss.

Subsemnații martori testamentari adevărim că testatorul P. Sf. Sa Nicolae Ivan episcop, domiciliat în Cluj, cunoscut de noi personal, după ce i s'a citit acest testament din cuvânt în cuvânt în prezența concomitentă a noastră a declarat, că acest act cuprinde testamentul său și în fața noastră a semnat acest testament cu mâna sa proprie.

Cluj, la 17 Ianuarie 1936.

IOAN CIOARA ss.

Prof. TEPOSU ss.

DUMITRU COMȘA ss.

VICTOR STĂNILĂ ss.

■ ■ Abonați și răspândiți ■ ■
■ ■ „*VIAȚA ILUSTRATĂ*” ■ ■

CONFERINȚE PASTORALE

Conferința preoțească din protopopiatul Reghinului.

Conferința de primăvară din acest an s'a ținut la 14 Aprilie în parohia Urișul-de-sus. La orele 9 a. m. se începe Utrenia, iar la orele 10 sf. Liturghie servită de un sobor de preoți în frunte cu P. C. Sa păr. prof. I. Maloș. Răspunsurile le-a dat corul preoților. Biserica destul de încăpătoare, totuși era arhiplină nu numai de credincioșii din parohie, dar erau numeroși străini din satele din jur, cari au venit să vadă sublima manifestare religioasă ortodoxă.

La priceasnă a predicat pr. Eftimie Andrei din Lunca-Bradului, despre datorințele creștinului ce rezultă din însemnătatea marelui praznic al Învierii Domnului. După terminarea serviciului divin s'a făcut sfințirea Troiței ridicată în fața bisericii din contribuțiile credincioșilor, îmbinate cu jertfa mărinimosului creștin Dr. Eugen Nicoară directorul spitalului din Reghin și președinte al F. O. R. secția Reghin. Păr. I. Popescu din Dum-

brava ține o conferință despre „impărăția lui Dumnezeu“. În cuvinte frumoase și bine lămurite face asemănare între viața pământească și împărăția cerească.

După masă la orele 3 un public și mai numeros se adună în centrul comunei, unde s'a ridicat un frumos monument pentru memoria eroilor căzuți pe câmpurile de luptă. Dl Dr. Eugen Nicoară și aici și-a arătat generositatea, căci prin jertfa lui materială, a credincioșilor și a parohului T. Bucin s'a ridicat acest monument.

După actul sfințirii și a parastului vorbește mai întâi păr. prof. I. Maloș. Mai vorbesc pr. gr.-cat din Chiheri I. Granea, Dr. Eugen Nicoară, Dr. Nicolescu, inv. Suciu și parohul T. Bucin, toți stărnind admirația publicului ascultător.

După terminarea și acestui act au defilat prin fața monumentului poporul din localitate și din satele din jur.

Pr. C. COTUȚIU

INFORMAȚIUNI

Înscăunarea P. S. Episcop Nicolae. Am anunțat, că festivitățile înscăunării P. S. Episcop Nicolae Colan vor avea loc în ziua de 29 Iunie c., la sărbătoarea sf. Apostoli Petru și Pavel. În vederea acestui eveniment însemnat Consiliul eparhial s'a întrunit în ședință spre a stabili programul amănunțit, și a lua toate măsurile cerute de împrejurări. Autoritățile civile și militare din Cluj vor colabora de aproape cu cele bisericești spre a da actului înscăunării episcopice strălucirea pe care el trebuie s'o aibă aici în capitala Ardealului.

În numărul viitor vom da programul definitiv.

Știre personală. P. S. nostru Episcop Nicolae Colan a ținut să ia parte la congresul Societății femeilor ortodoxe române, care a avut loc Duminică și Luni în București, sub președinția dnei Alexandrina Cantacuzino. Într-o cuvântare caldă, P. S. Ierarh Nicolae a omagiat societatea, ale cărei membre îndeplinesc un rol atât de util în viața religioasă și națională a țării. Tot acolo a vorbit și P. S. Episcop Nicolae Popovici dela Oradea. Congresul a făcut o entusiastă primire noilor Episcopi ai Ardealului.

Nenorocirea dela Cotroceni. Sărbătoarea tineretului din ziua de 8 Iunie a. c., a fost prefăcută în zi de jale, prin groaznica nenorocire de pe plătoul dela Cotroceni din București. În momentul, când defilarea tineretului școlar, în frunte cu cercetașii și cercetașele a-

duși din toată țara luase sfârșit, având să urmeze defilarea armatei, tribuna publică din fața lojei regale, s'a prăbusit la pământ. Au rămas morți și numeroși răniți. Consternarea cuprinsese pe toți, în frunte cu Regele, care lăcrima lângă locul nenorocirii. Cercetașii făceau pe brancadierii. Răniții au fost plasați de grabă în spitale. Printre ei se găsesc și câțiva preoți ortodocși din Ardeal. Prințul regent Paul al Iugoslaviei și dl Ed. Beneș președintele Republicii cehoslovace, au oferit sume mari ca ajutoare pentru victime. Festivitățile s'au suspendat, în semn de doliu.

S'a ordonat imediat o anchetă severă, fiind arestați inginerii dela serviciul arhitecturii Capitalei, împreună cu antreprenorii E. Blumenfeld și M. Druțu. Justiția a confirmat mandatele de arestare. Vor trebui sancțiuni drastice, de sigur pentru vinovații de această catastrofă. Dar ea este și un teribil avertisment pentru autoritățile Statului, datoare să aibă o conștiință trează a răspunderilor grele ce-i apasă față de viața cetățenilor, și în deosebi a copiilor.

Reacțiunea națională. În timpul din urmă s'a putut observa o puternică recrudescență a conștiinței naționale, stărnită de asalturile tot mai cutezătoare ale curentelor extremiste de stânga. Presa așa zisă democratică, în realitate însă ovreiască și comunistă din București, duce o campanie înverșunată, susținută cu bani străini, împotriva oamenilor și asociațiilor patriotice, cari denunță primejdiile ce amenință România în-

tregită. Tinerimea din toate centrele răspunde cu însuflețire buciului de chemare, reacționând cu elan și curaj admirabil contra semănătorilor de anarhie și bolșevism. Ziarele veninoase sunt arse pe rug în piețe publice, patronii lor dubioși sunt avertizați, iar Români treziți la datorie. E o mișcare frumoasă, care dacă răspunde unui simțământ general al neamului, nu poate fi nici condamnată și nici înăbușită în drumul ei.

Concert popular religios. În ziua întâi de Rusalii 31 Mai 1936, a avut loc în frunțașă comună Tureni din județul Turda un frumos concert executat de corul Teologilor ortodocși din Cluj, de sub conducerea inimosului profesor Dr. Vasile Petrașcu și la inițiativa zelosului preot misionar Ioan Chiuhan. S'a oficiat serviciul divin, cu răspunsurile date de către corul amintit, procesiunea la holde și predica ocazională rostită de preotul Ioan Chiuhan. După Vecernia mare, a urmat concertul, cu frumoase bucăți atât religioase cât și populare.

Instalarea episcopului catolic din Alba-Iulia. În ziua de 7 I. c., a avut loc instalarea noului Episcop catolic Adolf Vorbuchner, vicarul cu drept de succesiune al Episcopului Gustav Majláth, bolnav în Budapesta. Actul a fost celebrat de I. P. S. arhiepiscop Al. Cisar, care a ținut o cuvântare remarcabilă, în cursul căreia a evocat figura gloriosului Voevod Mihai Viteazul cu intrarea lui triumfală în cetatea Bălgradului. Visul mareș al întregirii neamului s'a îndeplinit. Noul Episcop, întărit prin bunăvoința Regelui, este dator acum — zice I. P. S. Cisar — să dovedească în totul că prețuește încrederea acordată și va fi un bun ierarh, conștient de răspunderea ce-o are. De când nu se va mai fi auzit asemenea muzică în catedrala marelui șovinist Majlát?

În atențiunea părinților cari au copii orbi. În așezământul pentru ocrotirea orbilor din Cluj, Calea Regele Carol II Nr. 25, se primesc pentru educație și învățământ copii orbi (numai băieți) în etate de 7—12 ani, educabili și sănătoși.

Cererile timbrate legal, însoțite de actul de naștere, certificatul medical oficial și certificatul de paupertate (sărăcie) se adresează așezământului de orbi din Cluj până la 1 August 1936.

Aviz. În Așezământul de Ocrotire pentru surdo-muți al Statului din Cluj se primesc copii surdo-muți (băieți și fete) între 8—11 ani educabili adecă corespunzători ca fizic și intelect pentru învățământ. Cererile timbrate, însoțite de actul de naștere și certificatul medical se vor înainta Direcțiunii Așezământului până la 15 Iunie a. c.

Consiliul Eparhial ort. rom. Cluj.
Nr. 3599/1936.

Comunicat oficial.

Aducem la cunoștința preoților noștri că în conformitate cu ordinul Ministerului Instrucțiunii și Cultelor Nr. 155508 din 1935 pentru orice fel de întruniri, în afară de adunările parohiale și ședințele Consiliului parohial cum sunt de pildă reprezentății teatrale, concerte, societăți sportive sau alte adunări culturale și sociale, trebuie cerută și autorizație dela forurile civile locale.

Cluj, la 8 Iunie 1936.

Consiliul eparhial.

Nr. 2787—1936.

CIRCULARĂ

către toate oficiile protopopești și parohiale din Eparhia Clujului.

Ministerul Instrucțiunii, al Cultelor și Artelor sub Nr. 59594 din 21 Aprilie 1936 ne comunică spre știință și conformare întocmai:

„Dispozițiunile luate de Consiliul de Miniștri prin Jurnalul Nr. 588 din 23 Martie 1936, cu privire la hârtia din arhiva instituțiilor. Se interzice autorităților publice, civile și militare, de a mai vinde în comerț hârtia maculatură provenită din: registre, dosare, chitanțiere, recipise, concepte, monitoare oficiale, reviste, broșuri, imprimare scoase din uz, etc., cari după regulamentele respective nu mai au nici o întrebuințare.

Toată hârtia aflată în arhiva diferitelor instituții, arhive cu o vechime prevăzută de legile în vigoare, aparține Direcțiunii Generale a Arhivelor Statului. Toată această maculatură din arhive cu o vechime mai mare decât cea prevăzută de legile în vigoare, va fi predată exclusiv, Asociației Corpurilor de Gospodine și Societății „Ocrotirea Tinerelor Fete“ prin oficiul de vânzare a hârtiei S. A., care în urma convențiunii intervenită între acel oficiu și societățile de mai sus, se autoriză oficiul de vânzare a hârtiei ca singur, prin delegații săi, să ridice hârtia maculatură dela autorități, plătind autorității de unde ridică hârtia câte 0.50 Lei de Kgr. de hârtie și în plus câte 0.35 Lei de fiecare Kgr. hârtie, atât Asociației Cercurilor de Gospodine, cât și Societății „Ocrotirea Tinerelor Fete“, adică în total, oficiul de hârtie va plăti pentru hârtia maculatură ridicată, câte 1.20 Lei de fiecare Kgr.

Toate autoritățile sunt obligate a face cunoscut direct oficiului de vânzare a hârtiei, cantitatea de hârtie maculatură de care dispune pentru a fi vândută. Oficiul de vânzare a hârtiei, va face cunoscut Direcției Generale a Arhivelor Statului, prin delegații săi respectivi, instituțiile de unde urmează să ridice hârtia, Direcția Generală a Arhivelor prin delegații săi va proceda imediat la clasarea hârtiei maculatură, după care instituțiile vor fi libere a face predarea în condițiunile de mai sus.

Oficiul de vânzare a hârtiei, este obligat, ca toată hârtia maculatură ridicată dela autorități, să o macine în pasta de hârtie, fiindu-i cu totul interzis de a o vinde în comerț.

Cluj, la 6 Mai 1936.

Consiliul eparhial.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.